

BARCELONA 22 AGOST 1890

Glòria Morroto

Copia fot. de M. Matorrodona

De BARCELONA á la GARRIGA

(IMPRESIONS DE VIATJE)

ARTICLET LLEUGER DEDICAT ALS MEUS COMPANYS DE LA
«ASSOCIACIÓ LITERARIA»

GAN las quatre del dematí.

Lo vigilant (qu' es un bon home, si li dono la *pela*) trucá á la porta del pis... me llevo, me vesteixo (se suposa) y, ab lo cor adormit, ab uns ulls com unas taronjas y ab la maleta al coll, surto de casa no sens' haberme despedit de la dispesera (que prou gréu li sap cad' any de perdre la mesada) y... cap á l' Estació falta gent.

M' fico á la xacolateria del devant, prenc'h (pagant) la meva pega, m' clavo un gabadal d' aygua fresca, encench la *burilla* de la nit abans, me proveheixo del corresponent bitllet de 1.ª (comensant pe 'l *freno de cola*), m' calo á dintre del wagó, dono 'i bon dia y bon' hora, quedo sense rés al cap, me trech lo *Noticiero* de la nit abans y, esperant lo toch de marxa, m' entero de las *trasmochadas* noticias de aquell diari.

Aixis que arrenca 'l *trench* plego de llegir y passo revista dels companys de viatje; no m' hi havia fixat: un capellá que fá nás de vicari; un jove que fá orelles d' estudiant; una noya que fá ulls de *raspa* y una dona grossa que fá cara de dida: prova d' aixó que cria una criatura com un barraló.

Lo capellá llegeix un llibre (suposo 'l breviari); lo jove mira 'ls grabats de un setmanari, la dona grossa contempla 'l capellá; la noya al nen y jo al nen y á la noya.

De Barcelona al Clot, ni una paraula. ¡Me carrega molt no poguer *ferla petar* tot viatjant!

No sabia com entrá en conversa: arrivém al Clot y, per' entrar á la *pica*, vareig exclamar:—¡Ja n' tenim una!—(referintme á l' Estació); ningú respongué: torno á treure lo diari y 'm poso á llegir la secció d' anuncis; vé *Sant Andreu* (no 'l Sant) y... rés: lo mateix *mutis*; lo jove de las orelles d' estudiant s' endormiscava; la noya se plantá á la portella per' disfrutar del paisatge; la dida y 'l nen com uns *sochs*... y 'l capellá llegint.

Sortim de Sant Andreu, passém de llarch Santa Coloma, passém la curva, *filém* lo castellet de Moncada, lo centinella del Vallés, y arrivém á la Estació de id., sens' haver obert boca (sino per badallar) los companys de viatje.

—¡Vaya un viatge mes aburrit!—pensava jo:—Si d' aquí á Granollers no s' adoba... ¡Qué n' farém poca de broma.—

Al passar las *agullas* de l' Estació de Moncada, s' desperta la criatura de la dona grossa ab un gran plor; la dona va esparverarse; lo capellá d' una revolada tancá 'l breviari; la noya, com qui rés; jo... com qui rés també llambregant á la noya que no era *maleta*; lo jove á l' altra portella.

¡Quin modo de plorar aquell ángel de Deu!... (vull dir la criatura.)

A Mollet para 'l tren (jes clar!) pero no pas la criatura de tocar l' orga.—Potser donantli una mica mes de *metas*—vaig dir jo á la dona grossa.—¿Qué s' pensa

que soch alguna *vaca* suissa? respongué.—Rés d' aixó dona, pero perque callés.—Tota la nit que tira, fill...—Dispensi, aquest detall no 'l sabia.—

Mutis altre cop: lo capellá, rés; lo jove, menos y la noya encare menos.

De tots modos, ja havia romput aquell glás del silenci...

Ja som á Montmeló: la criatura ja estava llesta de plorar... Com que 'l viatge se m' acabava, puig Granollers era lo terme del meu viatge en ferro-carril, me sabia greu no sentir la veu de la minyona.

Nada, nada (vareig pensar) preguntémli alguna cosa:—¿Qué vá á La Garriga vosté potser?—No senyor, no; ni sé ahont és.—Si que 'm sab greu.—A mi gens:—una veu seca y un modo de dir sech també; me vá tancar lo joch.

Toquém á Granollers y m' sabia greu de saltar y deixá aquella xicota; me semblava que tenia mal-génit que son las que mes m' agradan: de la dona grossa y de la criatura, com del jove de las orelles y 'l capellá del nás, ja poden contar que tant se m' en donava...

«*Granollers 15 minutos de parada y Restaurant, cambio de tren, señoreecs.*»

—Vamos, que passi un felís viatge, vosté ¿sent, malcarada?... (li vaig dir en veu alta, pero en tó de broma, mitj ribent, de manera que ho sentissin 'ls demás...) Respostas al canto: (*La noya*:)—¡Vaja, que á la seva edat no li están bé certas bromas!... (*La dona grossa*:)—Sí, perque ja hauria de comensá á retirarse, ja... (*Lo capellá*:)—De 35 anys en amunt, ja no fan gracia las *amoretas*—(esclafint una rialla)—y 'l jove acabá de ferme la contra dihent:—vosté es igual que 'l meu tio... té un caracter aixis... sempre vol ser jove...

¡Recristina! vaig quedar blau.—¿Qué ho dihen perque tinch 'ls cabells clars?... (Riallada general:)—Vaji, home, vaji; que fá cara d' anar tant pelat de butxaca com de cap... ¡Deu lo fassi bó!...—Y casi bé m' ventau la portella pe 'ls nassos.

¡Quin viatge mes *bestia*, mare de Deu! ¡Tant debò que aquella gent no hagués obert may la boca! ¡Fins al últim del viatge no *garlaren* y encara per' ferme pagar la festa! ¡Malehida *calva*! ¡Tanta aygua de *quina* que m' hi poso!... ¡Que un home á 27 anys no puga presentarse en lloch!

¡Ni may que m' hagués mogut!

* *

Ab la *qua entre camas* pujo al cotxe ó *diligencia* que vá de Granollers á La Garriga, sol y vern, arrivant al poble carregat de pols y mal-de-cap... com si no hagués arriat ningú.

J. BARBANY.

¡HO JURO!

HISTÓRICH

Una agulla de cusir,
dugas potas d' escarbat,
un tros de palla pudrida,
tres mollas grossas de pá,
un branquilló de clavell
y quatre pels cargolats;
es tot quant l' altra setmana
juro que vareig trovar
á dintre d' un cigarrillo
dels paquets que van á ral.

Ll. MILLÀ.

La Llengua

Després de pendre café
una tarde en cert Cassino
se 'm va acostá un letxuguino
y 'm va dí, no se perquè:

—Escolti, jove, vosté
qu' escriu versos, ¿no podria
escriure una poesia
parlant de la *llengua* en broma?—
y li vaig contestá:—Home,
per probarho, rés perdria.

Y al moment, sense mirá
si era difícil la cosa
recordant qu' en Codolosa
altres membres va tocá
lo vareig volé imitá
sabent qu' es poeta qu' agrada
y vaig fe d' una plomada
com aquell que no fa rés
lo que llegirán vostés
si no 's paran de sobtada.

La *llengua* donchs, ha sigut
com es y sempre será
lo milló que 's pot trová
y lo pitjor que hi ha hagut.
La *llengua* may ha tingut
carácter definitiu ;
de la *llengua* molt se 'n diu;
de la *llengua* 's fá 'l que 's vol
y ara s' alegra... ara 's dól
de lo que immoral s' escriu.

Hi han *llenguas* que 's diverteixen
parlánt mal, y altrás n' hi han
que bé per tot arreu fan
puig als homes instruheixen;
hi han *llenguas* que molt s' engreixan
explicánt qüentos é histórias,
altrás que recordan glórias
que en temps passats hi han hagut,
y es de tothom sapigut
que hi han *llenguas* ilusórias.

Un rectó, desde la trona
va dí en un sermó bonich
que la *llengua* es l' enemich
mes gran que té la persona;
si es molt dolenta ó molt bona
l' afirmació, jo no ho se:
lo que sé, que si convé,
lo mateix rectó predica

lo qu' ell després no practica,
ell se sab com y perquè.

La *llengua* causa grans penas
y plahers dona sens mida:
ja salva á un home la vida
ja lo amarra entre cadenas.
Culpas paga, á cops, agenas,
puig al que calla y l' embarga
un pensament que l' amarga,
li diuhen qu' es curt de *llengua!*
y si parla molt, ab mengua
li diuhen: 'n *llengua llarga!*

Contar tot lo que pot fe
la *llengua*, es un impossible:
la *llengua* es incomprendible
ab las facultats que te.
Si un día no 'ns trovém bé
y 'l metje 'ns ve á visitá,
la *llengua* nos fa ensenyá
quan acaba de pulsarnos,
y 'ns diu pera aconsolarnos:
—¡Valor! que aixó res será.

Llenguas hi ha que fastidían,
llenguas que als homes envejan,
llenguas que sempre marejan,
llenguas que molt s' aprecian...
hi han *llenguas* que 'ls odis crían,
altrás que no son aixís,
llenguas que ho troban tot llís,
llenguas que ab xistes fan riure...
llenguas que fins fan mal viure
á un matrimoni felís.

Pot la *llengua* se immortal
á un home, cap dupte hi ha;
y hasta 'l pot divinisé
y trasportarlo al ideal;
mes també du al catafal
l' ignocencia calumniada,
y s' ha vist, no una vegada,
si no dos, deu y hasta cent
qu' ha enlayrat al delinquent
sent ab or vilment comprada.

Dugas donas que may callan
per ser las mes batxilleras,
un día ab malas maneras
tot d' un plegat se barallan:
—Vaja, diu l' una; no fallan

las senténcias de la *guenya*:
ta *llengua* es un tros de llenya
y respon l' altre moguda:
—Ves, la teva es mes groixuda
que una sola d' espartdenya.

Si la *llengua* no existís
no 's dirían may mentidas
que dónan mortáls feridas
ó ensényan un paradís;
lo jove enamoradís
que pensa ab las doncelletas,
no 'ls podria di amoretas;
sense *llengua* no podria,
y aixís la galanteria
¿ahont fora? pobres ninetas!

La *llengua* del jovenet
qu' es d' experiencia faltát
quan párla fa un disbarat
y així mateix compromet;
mes la *llengua* del vellet
don' consells y tots la crehuen.
Las *llenguas* fan lo que dehuen
encare armánt un complot
y al que li donan garrot
un pam de *llengua* li treuhen.

Uns sabís van preguntá,
de las *llenguas* discutint
á un home que per instint
tot s' ho voldria menjá.
—¿Quina *llengua* mes li fá?
¿l' *italiana* qu' es molt bella?
¿l' *inglesa*? ¿la de Castella?—
y aquell va respóndre:—¡Nada!
á mi la que mes m' agrada
es la *llengua de badella*.

Y prou de *llenguas* lectors
que ja la *llengua* 'm fa mal
d' haver dit aquest caudal
de versos marejadors;
se que ni son passadors
puig jo mateix m' ho coneixo.
Axís donchs res afejeixo
á la *llengua* que 'm guiaba
y en' aquí la *llengua* acaba;
critiqueume si ho mereixo.

SABATERET DEL POBLE SECH.

UN DUPTÉ

Després d' haver jo passat
una *grave* malaltia,
vareig sortir l' altre día
de casa, del tot curat.

Lo metje que 'm visitava
va empleá tot son saber
per tréurem ab gran acert
del perill en que jo estava.

Un vespre la meva tia
'm va visitar malalt
y jo que sempre algun ral

'm pensava que 'm daría;
vareig quedar molt sorprés
al veure que sent tan rica
no 'm socorria ni mica,
puig no 'm va doná pas rés.

Dich mal; dongué per curarme
una medalla sagrada
ahont hi havia grabada
Nostra senyora del Carme;
y jo volguent sé agrehit
vareig acceptar l' oferta,

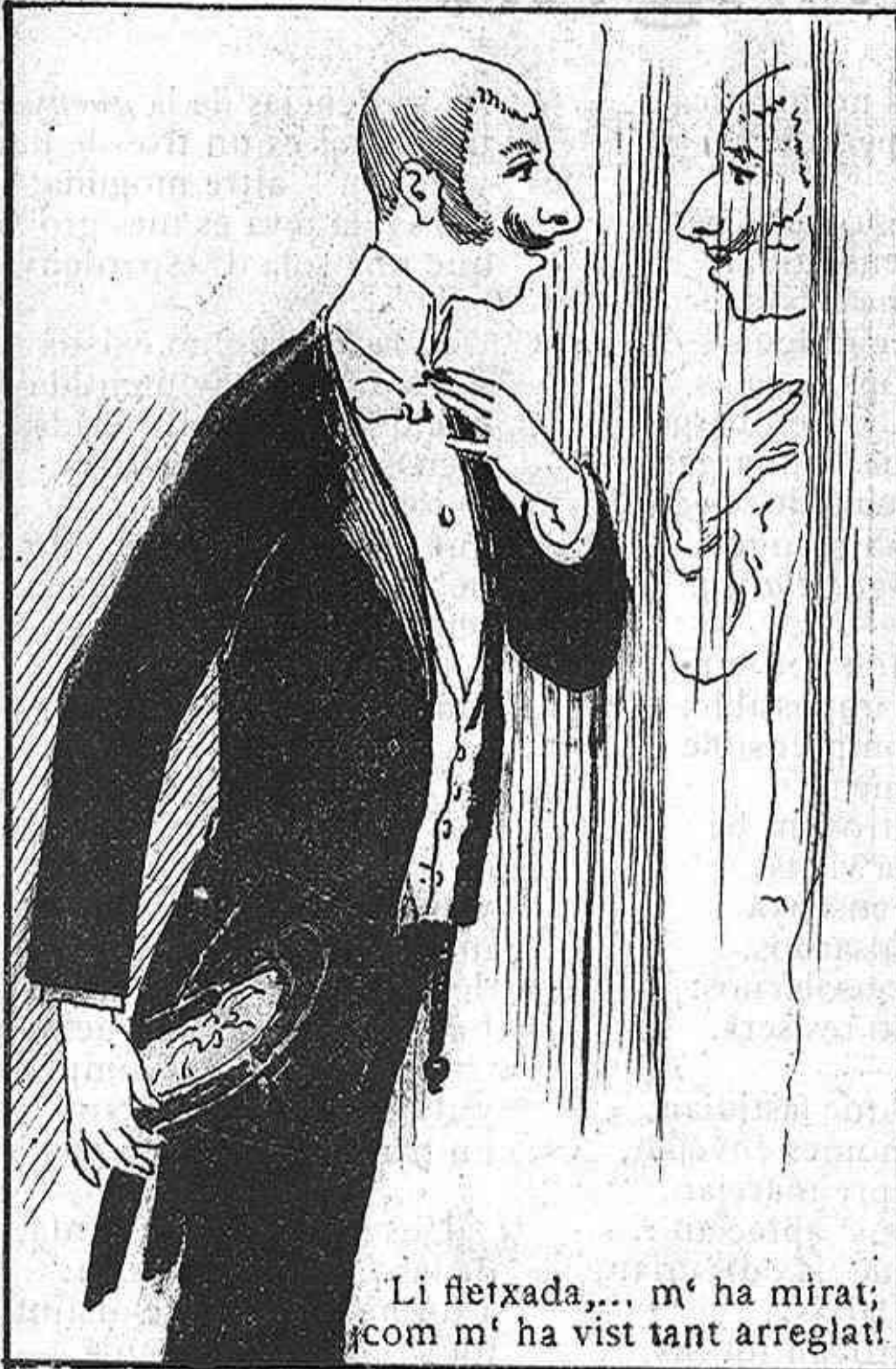
y ab una confiança certa
la posí sobre mon pit.

Resúmen de tot axó;
qu' ha fugit la malaltia
y are exclamo ab alegria
al veure que jo estich bó:

Jo tinch un dupte, senyors,
que no sé qui 'm va curá,
si 'l metje que 'm visitá
ó la Verge ab sos favors.

GESTUS II.

LA TOMASA
AL BALL

Li fletxada,... m' ha mirat;
com m' ha vist tant arreglat!

—¿Qué 's cansa?
—No, vagi fent.
(Ay noya que 'm sento ardent.)

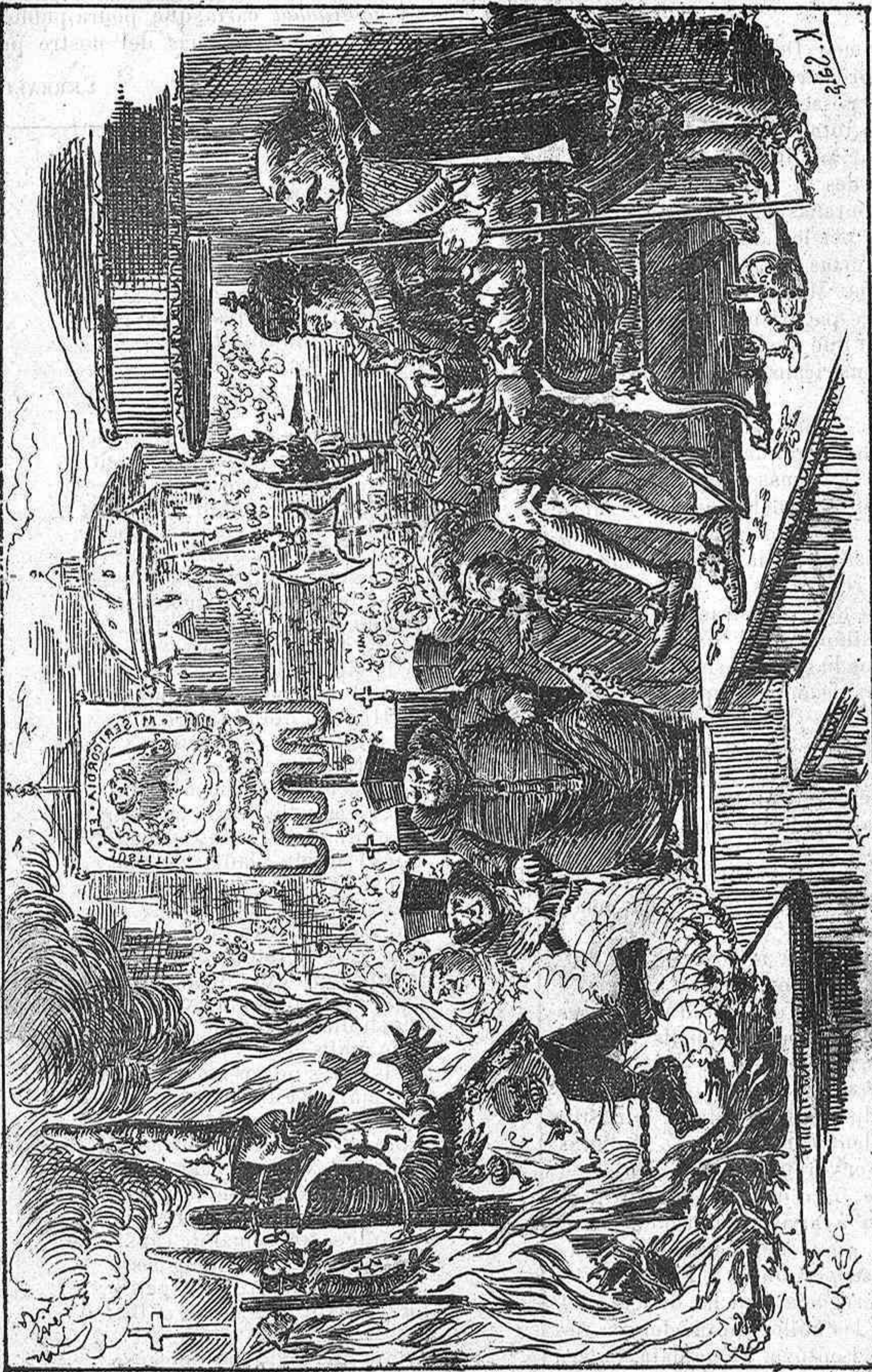
—Per vosté Inés me perdria,
creguim que hi ballo ab molt gust.
—Ja para 'l wals,
—Ay, tot just
quan are 'l mes bó venia'.

Un jamón y una jamona
que en lo ball de ca 'l Baró,
diverteixen, per ridículs
á tota la reunió.

LA TOMASA

Paròdia d' un Auto de Fé, en temps del rey Felip II

E creyen ab bruixes feres,
é per ço feyen fogueres,
é tots los mals esperits
morien aixis rostits.

Una carta

Olot.—Agost, 20 de 1890.

SR. DIRECTOR:

OLT senyor meu: Desde la meua última, he pogut apreciar molt mes las grans condicions que posseheix aquest pays pera estiuhari ab totas las comoditats que pot proporcionar lo millor siti de plaher.

Totas las tardes 's veuhen concorregudas las preciosas fontanas que refrescan los pulmons *escalivats* per lo calor que 's deixa sentir durant las fortas horas del sol.

Las Deus, las Trias, Font Moxina, la de Sant Roch, qual incomparable aygua pagarian á pés d' or en aqueixa Barce!ona y de la que podriam dir lo que Zorrilla digué dels fruyts americans en son *Drama del alma*.

... piñas y mameyes;
manjar allí del vulgo; aquí de reyes.

Ahir, en companyia de D. Tomás Puig, digne president del cassino "Centro Fontanella" varem anar al fresch punt nomenat á cá 'la Xatona; en hont una capdalosa *déu* passa per dessota de las taulas ocupadas per seculents menjars y rodeijadas d' alegre concurrència que hi acut á *solazarse*, respirant los purs ayres que baixan de las montanyas del *Córb*, preciosas serras que los escenógrafos haurán trasladat mil vegadas als llenos de las sevas decoracions per sa bellesa *agreste*.

Allí hi varem veurer al jove y distingit autor del *Siti de Girona* que te lo taller al mitx d' aquest nou paradís, qui com l' altre escelent pintor Sr. *Armet* va á buscar inspiració á la patria del no menos celebrat *Vayreda*, un dels duenyos del *Arte cristiano*, taller únich en sa classe á Espanya, y desde hont surten pera totas parts del mon las sevas ben modeladas imatjes.

En las aforas de la població y al costat d' un *convent de frares*, aixecan los duenyos del citat *Arte cristiano*, un nou y sólit edifici en lo qual podran dar mes impuls á la seva adelantada industria aquells artistas que cultivan lo diví art d' Apeles.

Entre altres dels *touristes* que visitan aquesta pintoresca vila hem vist al distingit periodista, lo nostre amich D. S. Simó, lo o:alent fabricant D. C. Mulleras y familia, la célebre *diva* senyoreta Carrera ab lo seu papá, y altres y altres que fora difícil enumerar; parlantse de que está pròxim á arriuar, si ja no es aquí, lo *ex* (en nostre concepte) *quese* del partit conservador d' aqueixa provincia, senyor Durán y Bás.

La Companyia catalana segueix fent las delicias del públich donant á coneixer las millors obras del seu repertori, y tant los senyors Fontova, Bonaplata, Soler, Goula, Fuentes, Virgili y altres, com las senyoras Abella, Parreño, Pallardó y senyoreta Fontova s' han guanyat ab son talent l' admiració y aplauso de tots.

Lo número del nostre periódich que ha publicat lo retrato del conegut republicá senyor Déu, s' ha venut extraordinariament dadas las moltas simpatias que te conquistadas en aquest pays l' antich marí y brau guerriller que va fóndrer las campanas de las iglesias de

la vila pera enviarlas convertidas en balas á las tropas del *tigre* Saballs, terror d' aquesta comarca; logrant al devant d' un grapat d' héroes olotins cumplir la seva profecia de que no trepitxarian las nombrosas hostes de D. Cárlos, las llossanas de la població, mentres á n' éll lo tanquessin los débils murs de la valenta vila.

Prou he molestet senyor Director, la seva atenció ab aquesta *desaliñada* carta, que podrá publicar ó no, segons coneixi, en las columnas del nostre periódich.

SERRALLONGA

¿ ?

Jo prou volia fugir
d' un tema qu' es molt gastat,
perque á pur de ser tractat
ja no 'n queda rés per dir,
y no sent la cosa nova
es fácil que LA TOMASA
diguei que no fá per casa
y 'l manuscrit vagi al cove;
donantme ab aixó un bon mico
que á mi 'm sabria molt greu,
peró que fóra ben meu
puig sabentho m' hi embolico:
mes tal tema es una història
que tinch present nit y día,
sent així que jo voldria
que 'm fugis de la memòria
ahont sols hi causa tortura,
cansa la imaginació
y fá viure una passió
que 'l meu benestar conjura.

Història que 'l seu recort,
es un martiri complert
y si dura estich ben cert
que ha de ser la meua mort.

Si agafo algún cop la ploma,
maquinalment, sense ganas,
me fá omplir planas y planas
sense deixar punt ni coma;
si surto, sens saber com,
no vaig pe 'l cami que 'm trasso
sino que 'ls ratos, tots, passo
en un punt que 'm callo 'l nom.

Si dormo, 'l mateix que un boig,
tinch uns somnis de tal mena
que molts d' ells me fan gran pena
y 'ls altres no 'm fan gran goig.

Vaja, un estrany atractiu
á lo mateix sempre 'm porta
com si l' ànima fós morta
dintre 'l cos que encare es viu.

Y es inútil que jo fassi,
ni que digui cols ni naps
perque si tinch mal de caps
tothom dirá que me 'ls passi.

Per lo tant, are 'm repenso,
deixo aixó, me 'n vaig al llit
y d' aquell mico que hi dit
conto que així me 'n defenso.

L' història que 'ls meus mals tanca
á ningú li importa ré,
y si algú la vol sabé...
que se 'n vagi á Salamanca.

J. RAMAGE.

LOS SET PECATS CAPITALS

PECAT QUINT

LA PERESA

Si jo fos un moralista
rutinari, intransigent,
d' aquells que 'l més ignocent
modo de obrar, 'ls contrista;
De aquells que corrent pel mon
ho solen veure tot negre,
puig res los con mou ni alegra
sent fets de marbre com son.

De aquells que un home no sab
com fugir del seu rigor,
tenint l' anhel de que 'l cor
sigui esclau sempre del cap.

Desitjant deixar estátich
al auditori incapàs,
parlantvos ab veu de nàs
y usant un estil enfátich.

Vos diria «Aymats germans:
»ja qu' hi fet meva la empresa
»d' anar contra *La Peresa*
»un de los pecats més grans;
»demano, que ab atenció
»escolteu los meus dictats,
»y Deu fassi aprofitats
»siguin en tota ocasió.

»¿Sabeu lo qu' es la *Peresa*?
»la *Peresa*... esgarrifeus!
»es grilló que ferma 'ls peus,
»es la mort de la riquesa,
»es un goig sense ventura,
»es un descans sense mida,
»es narcótich de la vida,
»es un mal que no te cura,
»es un vici sens profit,
»es falta de voluntat,
»es pérdua de llibertat,
»es lo corch de l' esperit,
»es motiu de tot dolor,
»es font de tot sofriment,
»es presó del pensament,
»es la sombra de la mort,
»es un camp improductible,
»es arbreda sense aucells
»es arxiu de molts tropells
»es un gust indefinible,
»es carència d' energia,
»es una incurable déria,
»es la clau de la miséria,
»es un cant sense armonía,
»y es en fi, flor sense aroma
»y mortalla en tots moments
»de los nobles sentiments
»que divinisan al home.»

Aqueixa récula de... es,
fent á la lógica agravis
sortirían de los llabis
d' un *moralista* de pes.

Pero jo, que festiu só
en la manera de dir,
sencill en lo discurrir,
despullat de presunció.

Parlant ab tota franquesa
sense ferí á la moral,
probaré qu' es esencial
moltas voltas *La peresa*.

Y que en vers de ser *pecat*
als meus ulls sempre ha sigut,
bálsam per lo desvalgut,

consol del desventurat,
llach tranquil, sense remor
oasis de tota pena,
nit agradable y serena,
dolsa pau, descans del cor,
plaher que 'n dolor no 's muda,
amparo de l' ignocencia,
refugi de la conciencia,
esperansa may perduda;
rich tresor, sense neguits,
il·lusió sense paranys,
ambició fora d' afanys,
mar de gustos infinits.

Somni grat y durader,
corona del nostre front,
única glória del mon
y en fi, goig tant verdader
qu' ell mateix se recomana
ni que 'n diguin, *droperia*,
mandra, *os*, *gandularia*,
dolce far niente y *galbana*.

A no vindre jo obligat
seguint un parer discret,
¿no sabeu que hauria fet
per descriure aqueix *pecat*?

Ab tota la sensillésa
del meu cor tranquil y franch,
deixar eixa plana en blanch
donant gust á *La peresa*.

Y de eix modo, facilment
sense que la meva ploma
posés ni un punt, ni una coma,
ni una lletra solsament.

Millor que are, de segú,
veuriau d' una vegada
La peresa retratada
com ja may ho ha fet ningú.

Ja que al treball no s' avé
La peresa, aymats lectors,
¿per qué malgastar colors,
si no es útil ni convé?

¿Per qué dar feyna al cervell
rebuscant conceptes grans
y paraulas retumbans
si es callá 'l millor consell?

¿Tal vegada de la nit
la quietut no te prous mots
per demostrarnos á tots
de Natura lo infinit?

Quan dos estimantse viuen
y ab foch d' amor se embolcallan,
¿no es per ventura quan callan
quan més paraulas se diuen?

Quan febrosas pel deliri
s' entristeix lo nostre cor,
¿no 'ns explica be la mort
la quietut del cementiri?

Y un cop retuts pel torment
lasos son rigor no 's deixa.
¿No es lo dolor que no 's queixa
lo dolor mes eloqüent?

Donchs tractant de *La Peresa*
millor es, (y estich per ferho)
no seguir, puig considero
sería mes ben compresa.

Mes, no es possible, un xaval
de l' impremta, truca á casa,

per dirme que á LA TOMASA
m' esperan l' original.

Y si 'ls gastava la broma
de no acabarlos la plana,
de segú qu' eixa setmana
m' escursarian la *moma*.

¿Cá barret no m' hi convinch!
trayent forsas de flaquesa
deixeme'ls donar... *Peresa*,
¿no acabarán-la que tinch!

¿Qué han de acabar!, arrelada
está tant á sobre meu
que hasta menjar me sab greu
¿y aixó que menjar m' agrada!

Pero ¡ay! me destornilla
(ni que mengi botifarras)
tindre que moure las barras
y alsá 'l pés de la... forquilla.

¿Quants cops, sense estar rendit
del treball que dona pena,
per no doblegar la esquena
al llit m' hi ficat vestit!

¿Mireus si pot igualarme
ni lo gandul de mes notas!
¿may dels peus no 'm trech las botas
per mandra de descalsarme!

Y aixís pels capritxos meus
olvidantme sempre d' ellas,
sols m' adono que son vellas
quan se m' escapan dels peus!

No cal dir que de fatiga
no 'n faig ni poca ni molta.
La *gandularia* 'm volta,
la *nyonya* á tot hora 'm lliga.

Ningú á treballar m' enganxa
sent lo meu únich consol
sempre estar de panxa al sol
per dar escalfó á la... panxa.

A las pussas y als mosquits
tot y donantme un mal rato
ni 'ls persegueixo, ni 'ls mato
per no dar moléstia als dits.

Gronxantme igual que balandra
ensopit continuament
las horas tranquilament,
passo al costat de la *mandra*:

¿Are vejeu si podría
escriure ó no ab sencillesa
y bon gust lo qu' es *peresa*
y lo qu' es *gandularia*.

¿Vejeu si ab versos passables
(sens pintarvos la *cigonya*)
podría cantá á la *nyonya*
sent jo y ella inseparables!

Mireu si donar en grós
podría, ab magistrals cants
detalls sobre los fets grans,
de la *droperia* y l' *os*.

Mes no ho faré, puig m' embarga
la *galbana* ab son concell
y com los burros d' Urgell
ja suho al veure la carga,

¿Porti un altre á cap l' empresa,
no m' es dat seguir la broma,
de los dits me cau la ploma,
y no acabo... per... *Peresa*.

JOSEPH M.ª CODOLSA.

—Y vosté Arturo, ¿que no
vá á pendre banys,
—No senyora,
com que tinch tant poca... sanch
la xardor no m' acalora.

—Aixó en lloch de rebaixarme
créch que 'm dona mes caló...
Bah, bah, tindrè de banyarme.—

—¡Macatzó! qu' ez elegant,
quina nena mez pitela,
zi m' aglada del devant
mez m' aglada pel dalela.—

—Que no 'm vinguin ab romansos
la dona y jo, aqui 'ns banyém...
perque al mar, sempre hi trovém
una collada de gansos! ..

Nada, vull está á la fresca,
vaig als banys, alguna 'm veu
y... á veces algo se pesca.

Sombras de tot l' any.

P. H. C.

NOSTRE RETRATO

Nos cab avuy la satisfacció de publicar lo de la contralt de opereta italiana senyoreta Elda Morroto que de molts anys figura en primera fila en la reputada companyia Franceschini y que s' ha fet acreedora á las simpatias de nostre públich per las envejables qualitats que posseheix y que ab tant d' acert ha demostrat en tofas quantas obras ha prés part.

La nova opereta *Pasqua Fiorentina* del mestre Gzibulka es del género semi-sério, un dels mes difícils é insostenibles en companyias buas, faltadas per lo regular de artistas de potencia y facultats, y que no obstant obtingué un brillantíssim éxit, habent merescut los honors de la repeticio lo grandios concertant final del primer acte y lo del segon.

Lo resto de la obra, si bé no tant notable, se compón de música halagadora al oido, lo que fá que prompte se popularisi.

Molt contribuí al bon éxit la perfecta execusio que hi dongueren alguns artistas, mereixent justos aplausos las senyoras Morroto y Ferrara y los senyors Grossi, Giovannini, Principi y Doretti.

Lo mestre senyor Ristori que en tofas las obras representadas per la companyia ha dirigit ab notable acert, conduí la orquesta y massa coral ab una unitat y brillantés de colorit tal, que, ab molta justicia fou cridat al palco escénich á rebre una llegítima ovació.

Dilluns tingué lloch lo benefici de la senyora Morroto, lo que com á mostra evident de las molts simpatias que té alcansadas, se vejé assistit de numerosa concurrència.

Además de representarse la popular *Donna Juanita*, en un dels intermedis se cantá lo vals del mestre Arditi, titolat: *L'ardita* que encar que no oferí res de particular, lográ la repeticio.

En altre intermedi la beneficiada acompanyada de un fragment del coro de senyoras, cantá lo tango del *Certimen Nacional*, que fou un continuo regositj pels espectadors, y molt particularment quan cantá: *El que quiele cobar cosa buena*, etc. etc.

Il matrimonio di Figaro del mestre Sanmartini que s' estrená dimars passat obtingué un regular éxit motivat á lo desigual que resultá lo conjunt á causa del cansanci que sofreixen los artistas ab tanta precipitació de estrenos, mereixent n' obstant los honors de la repeticio un brillantíssim é interminable preludi del segon acte y un original tercetto bufo executat per los senyors Doretti, Grossi y Paroli.

Lo popular Enrico Grossi anuncia pera lo divendres una *escéntrica* funcio destinada á son benefici. Li augurém un plé.

TÍVOLI

La Empresa d' aquest teatro durant la passada setmana ha fet com l' aprenent botiguer que el dilluns menjava monjetas, lo dimars judias, lo dimecres alubias, lo dijous monjetas, lo divendres judias, lo dissapte alubias y lo diumenje per variar monjetas, judias y alubias.

Recordém á la empresa que l' aprenent ho menjava per que no li quedava altre recurs; aixó vol dir que no es bo abusar d' un mateix requisit en lo públich, pus després vindrá lo dia que n' estaré tip, y allavors per mes bons requisits que li dongui li diré *nai anjas*.

La companyia per altra part ha suferit la desercio del reputat tenor cómich senyor Mata y dintre poch s' anuncia la separació de nous artistas entre ells lo senyor Hidalgo ¡Malo, malo, malo!

Dimars últim s' estrená *¿A que no puedo casarme?* de Gonzalvo y Caballero que sigué fredament rebut durant lo trascurs de la representació, sent al final bastant siseat... ¡Séale la tierra ligera!

Per lo dijous estava anunciat lo benefici de la Sra. Montañés en que s' estrenará la zarzuela *La baraja francesa*.

CIRCO EQUESTRE

La pantomima *El barbero inglés* ab dos representacions donadas, n' hi hagué prou per anar á dormir *el sueño de los justos*. R. I. P.

La reproduccio de la tant aplaudida *Mazzeppa* que altres anys sigué lo fortunon del empresari senyor Alegria, proporcioná dissapte passat un lleno complet, pel motiu de haberse encarregat de la protagonista y lo resto dels spersonatjes á la simpática Ida Wassingthon, y á la reputada troupe Onofri respectivament.

La execusio que ha obtingut en la present temporada, n' obstant distá molt de ser lo acabada que teniam dretá esperar, dar lo bon nom alcansat en dits artistas.

Se 'ns ha dit que en las representacions sucesivas, sortí molt mes ajustada la dita pantomima, habentse aplaudit varias escenas que en la nit del estreno sigueren mal rebudas á causa de la falta de ensaijos.

UN CÓMICH RETIRAT.

AVIS IMPORTANT

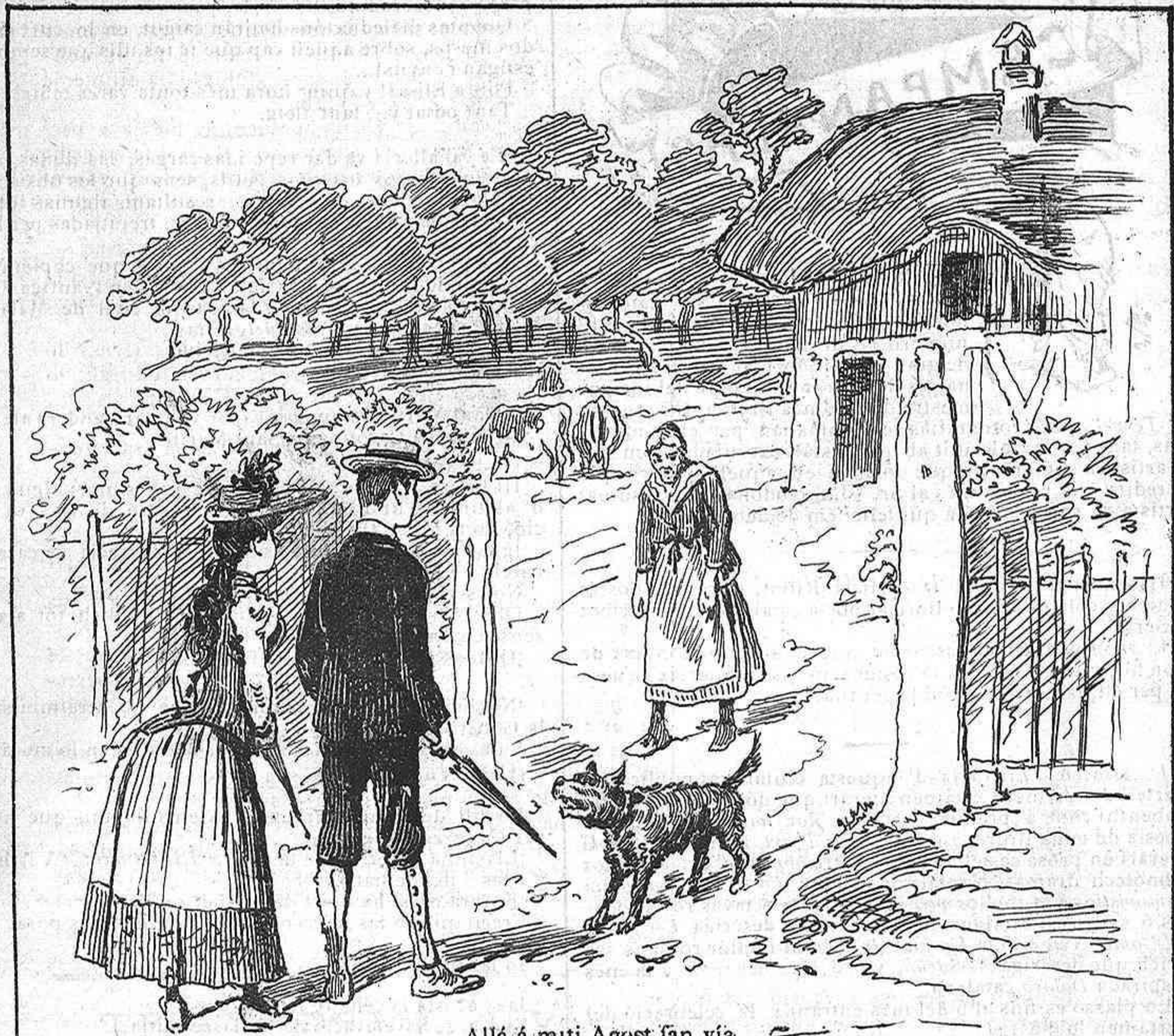
La litografia de Ribera y Estany, s' ha trasladat al Carrer de Sant Ramón, núm. 5, en qual punt queda instalada la Direccio, Administracio y Redaccio del nostre Setmanari.

GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre cartulina, deguts al llápis del libuixant especialista en aquest género, Sr. Punts suspenssius, una escultida coleccio en la que hi constan, entre altres las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, Y. Llorens, D. Perlá, C. Martinez, L. Fons de Calvera, A. Vico, T. Edison, Y. Peral, J. Gayarre, F. Uetam, E. Labaa, E. Planas, M. Matorrodona, J. Garcia Parreño, F. Soler, T. Bonaplata, B. Galofre, F. Urgellés, A. Soler, H. Goula, T. Baró, Amadeo, F. Fuentes, M. Gambardella, E. Leonardi, D. Garcia, Ll. Campos, Ll. Albert, A. Rossi, J. Valero, E. Duse, F. Maciá, F. Marull, P. Huguet, V. Balaguer, D. Rodríguez, P. Duque, F. Garcia, E. Borghi-Mamo, E. S. Comendador, E. Salvador, M. Franceschini, J. Deu, E. Morroto, etcétera.

LOS SENYÓS AL CAMP

Allá á mitj Agost fan via
cap á la torra 'ls senyós
á visitar la masía,
los masovers y hasta 'l gós.

A la font, que al goig convida,
fan brenadas tot sovint;
¡dempres dirán que á la vida
passan los días sofrint!

A caball pel'bosch se llansan
per dir que tot ho han probat,
y quan de la torra 's cansan
retornan á la ciutat.

En l' exposició artística-fotogràfica que 'l distingit retratista Sr. Matorrodona té en lo carrer de Fernando VII, número 41, hi havém vist un quadro de gran tamany format per los personatges de la grandiosa obra del insigne mestre don Tomás Bretón *Gli Amanti di Teruel*, quals fotografias se recomanen per ellas mateixas, tant per la pulcritut ab que están executadas com per l' artística combinació que forman en aquell quadro que acredita una vegada més al Sr. Matorrodona de consumat artista en son género, á qui felicitem de debó.

Ha mort á Sabadell D. Feliciá Ribot, pare de nostre amich y colaborador lo llorejat poeta catalá D. Manel Ribot y Serra.

L' acompanyém al desconsol que deu sentir son cor de bon fill, y li aconsellém la resignació que requerix aquesta per éll, fatal é irreparable pérdua.

L' Associació Literaria d' aquesta ciutat ha publicat lo Cartell del primer Certámen literari que dóna als associats, habenthi com á premis: 1.er *Una flor natural* á la mellor poesia de tema lliure; 2.^{on} *Un objecte d' art*, al millor treball literari en prosa castellana; 3.er *Altre objecte d' art*, al millor monólech dramátich catalá ó castellá; 4.^{art} *Una escribania humorística* á la mellor poesia escrita en octavas reals jocosas ó satíricas, catalana-llemosina que descriga *Les gestes del Comte Nyigo*; 5.^{nt} *Un joch de café*, al millor romans satírich que descriga *Al Sueño*, y 6.^{xt} *Una acuarela* á la més inspirada Dolora catalana.

Lo plasso es fins al 6 del mes entrant y la celebració del Certámen lo dia 14.

Componen lo Jurat los senyors D. F. Dalmases Gil, don J. Reig Vilardell, D. A. de Reyes, D. J. Ayné Rabell, don A. Guasch Tombas, D. J. B. Perales, y D. J. M.ª Bernis, Secretari.

Ha sigut degollada la guarnició de Yap (Carolinias). 27 soldats y un tinent han pagat la festa, pero desde Manila ja s' han enviat tropas.

Ja cal que si passa algo per l' istil á Melilla, 's fassi lo mateix.

Aquells no son de pitxor condició.

Avejám!

Lo Sultán de Marruecos diu qu' está malalt.

¿Volen dir que no es que no vol pagar lo compte?

Com qu' es la excusa que casi sempre dóna 'l que no té ganas de pagar.

Y jo crech que 'l Emperador de las bufandas la sab molt llarga.

¿Per Alá!

Qué tal?... Son bons profetas?

Ja coneixém al sastre que fa lo traje pera 'n Romero de la Bleda pera 'l día que haja de pendrer la alternativa; es de M. de G. ab cabos que... no tenen color.

Y deixeu qu' agarri la trompeta del Sufragi, que ni l' àngel del judici final farà ressucitar més morts.

Ja 'l veig ab aquellas dents...

Quina por!

S' han donat las dimissórias á un pobre porter de l' oficina de telégrafos de Pamplona que portava la friolera de 38 anys de serveys; una del sens nombre de víctimas de la plaga conservadora.

Quantas malediccions haurán caigut, en lo curt espay de dos mesos, sobre aquell cap que té los ulls que sembla que estigan renyits!...

Pobra Elissa! y quin' hora més tonta vares tenir!
Tant odiat y... tant lleig.

«La caballeria va dar repeidas cargas; las donas aixecavan en brassos los seus petits, sens que fos obstacle pera contenir la marxa dels brutos; resultant algunas infelissas nafradas dels cops de sabre, y altrás, trepitjadas per los cascos dels caba!ls.»

Ara pot se 's pensan nostres lectors que copiém algun epissodi de las irrupcions dels bárbaros en l' antiga Roma...

Donchs no; 'ns referim á la guardia civil de Milaga y á las pobras treballadoras *huelguistas*.

Y 'n diuhen encara la benemérita?
Ay, Sant Daniell!...

A Sant Martí diu que un vapor va issar bandera alemana.
¿Que hi ha Carolinas á Sant Martí?

Hi ha un diari local que sempre que 's mort algun amich d' algun parent d' algun conegut d' algú de la seva redacció, ho fa saber al públich.

Igual passa si en comptes de mort, 's tracta de casament, bateig ó viatge.

No es poch amich de la publicitat lo tal diari...

Oh!, no sé com no comprén que al públich tot aixó 'l té sense cuidado.

¿Quinas sébas!

'N Romero diu que no vol ser, que no será ministre de la Governació.

Vaja, no 's giri; miri que li poso confits en lo mocador!
¿Quina barra!

Lo fill del gran Guillem d' Alemanía diu que no está per *Congresos de pau*.

¿Llástima de garita de la Punta del diamant! (A l' hivern y a las 3 del demati).

¿Encara no s' ha mort del mal d' orella?

Crech que ab las injeccions de sal fumant, es posar oli ab un llum.

Jo las provaria.

Ja s' acosta la célebre fetxa; lo 93.

Epoca de la elevació de la classe mitja.

Gracias á ella, lo fill d' un mestre d' estudi ha pogut arribar á regir una nació.

Lo tercer estat va aixecarse d' un bassal de sanch!

¿Qui celebrará lo centenari?

¿Deu ho sab!

¿Se sent un vent molt calent!

Extraordinárias son las festas que pera los días 2, 3, 4 y 5 del próxim Setembre se preparan en la industriosa vila de Granollers.

Adem' s de las funcions d' ópera en lo Cassino, dirigidas per lo Sr. Sánchez ab la cooperació de la renombrada orquesta de dita vila «La Catalana» hi haurán funcions dramáticas en lo teatro per la companyia del Sr. Miquel, concert y balls en lo café de Sala per la orquesta del Sr. Escalas, un elegant y espayós envelat que aixecará lo cafeter Español hont hi donarán concert y balls los célebres «Fatxendas» de Sabadell, etc etc.

Inútil creyém dir que 'ls salóns de la ballaruga estarán degudament adornats, iluminats y hasta concorreguts.

Felicitem á nostre particular amich y constant colaborador en Francesch Marull per lo accésit alcanat en lo certámen de La Bisbal ab sa poesia titulada: *L' ordinari*, que sigué frenéticament aplaudida al llegirse en l' acte de la repartició de premis.

Lo nostre representant á Marruecos Sr. Figuera, no fa més que seguir darrera del sultán.

Vaya un representant!...

Que porta?

Repichs

¿Qué no han vist lo célebre cartel mamarratxo del *Chaleco Blanco* que la empresa del Tivoli ha posat en lo xanfrá del carrer de Caspe?

No; donchs vajinlo á veurer.

Es cosa d' admirarlo, tant per lo artístich com per lo espléndit.

Duptem que cap teatro de putxinelis lo volgués acceptar se.

Llástima de monument qu' está en vaga, pera l' autor de tant *colossal* idea.

Moltas gracias mossen... Dallonsas, ja que ab la escomunió que va *fulminar* desde la trona de una de las iglesias de Manlleu, ha lograt que lo nostre corresponsal vengués vuyt números mes setmanals.

¿Quán hi tornarà?

A la tercera vegada (igual que als Jochs florals) li darém un premi ó titol; com vosté vulgui.

Si opta per lo titol será lo de: fill adoptiu de «LA TOMASA.»

¿Ns honra la simpatía que té nostra publicació en La Gallifa (masia: le Sant Hipólit de Voltregá) que tots los dissaptes al passar nostre venedor, enfront de la fábrika, los obrers l' apedregan y l' insultan ab paraulas que no 'ns atrevim á estampar, per decoro á nostres llegidors.

¿Aquesta es la doctrina que aprengueren y que Jesucrist predicá?

¿Qué també hi ha algun mossen entremitj?

Los soldats negres de Mequinez han assassinat al Gobernador; lo Sultán ha sigut derrotat pels insurrectos haventli pispat un milló de duros; 's diu també si s' ha registrat algun cas de cólera, etc., etc., etc.

¡Redeu! no hi faltan mes que cargas de caballería sobre las odaliscas, huelgas, presóns preventivas, y que 'l gran Wisir miri malament, porque Africa sembli Espanya.

¿Qué també tenen govern conservador?

Un diari francés alaba á n' en Cinovas posantlo á las estrellas.

De gran estadista, orador, íntegro y sabi, no 'l deixa.

Home, que 'ns lo comprin; lo darém barato.

¿Quán donan de tornas ab Mr. Carnot?

No renyirém.

Dilluns passat hi hagué un verdader escándol en lo carrer del Hospital devant del teatro Romea á causa de los crits que una infelís nena de 9 anys donava desde l' interior d' una de las habitaciones.

Segons se digué fou motivat per un salvatge que volía abusar de la ignocencia y honestitat de aquella nena.

Lo dit salvatge lográ escabullirse pero no la familia encubridora de tal monstruositat.

¿Que no hi han estisoras de gitano ben esmoladas per aquest *zulú* á fi y efecte de convertirlo en ennuh?

NOTICIAS MARITIMAS

Lo cru... *cero Publicidad* está fa dias donant cassa á la esquadrilla de Setmanaris, pot ser ab la por de que li perjudiquin lo *tráfich*.

Ara demana socorro al *comandant de marina*.

Llástima de casulla!

Lo gran vapor *Tres clases* continua sense voler apagar las calderas á pesar dels *esforsos* dels *cargadors*.

La tripulació s' alimenta de patatas sense oli, pero no vol arriar hasta que s' arreg'in los fletes.

Hi ha carbó per días y... cap tans.

SECCIO REGILIOSA

La funció que va tenir lloch en lo temple de S. Andreu del Colomé lo diumenje abans passat, va ser digne en tots conceptes dels artistas que hi prengueren part.

Las societats católicas los *Lluisos* y *Josefins*, rivalisaren en lo *simulacro* de combat que va tenir lloch dintre lo sagrat temple.

Va haverhi pinyas, dadas ab molt salero católich; bolets ab ungió evangélica, crustóns d' amor fraternal y ulls de vellut celeste ab tots los colors del arch de S. Martí.

Lo profanat Temple del senyor va quedar sembrat de gorras y barrets mentres los sants dels altars estavan rojos d' *entussiasmè* ó de vergonya.

Sembla qu' un *Molke* ab casulla va dirigir la batalla, desde la sagristía.

Y á n' aquesta gent los volen al col?

Vaja... ¡es mentida!

Telégramas

Alt Llobregat 20.—4 tarde.—Lo feudalisme fabril va prenent péu. Pot ser que 's demani aviat l' antich dret de cuixa.

La guardia C. pretoriana va fentse célebre en tota la conca.

D. ANIEL.

Manila 20.—5 id.—S' confirma la degollació en Yap Lo capitá general ab una energia increible ja ha telegrafiat á Madrid á veurer que s' ha de fer.

Manresa 21.—(A la mateixa hora).—Huelgas! precons! pallissas! fam! desesperació... lo diluvi!!

D. URARÁ...?

Melilla 21.—7 tarde.—Ja han arribat los socorros; ja no pot caurer aquesta fortificació. Ja han arribat los coloms missatjés! viva lo duch de Tetuán... vivááááá!

Anirá lo de J. Iglesias G., R. Bertrán., P. Sendra, A. Llimoner, R. Alonso, M. Gardó, A. Camps, E. Sunyé y S. Lopez, J. Abril Virgili, E. Calla, Amadeo.

Alguna cosa de J. Casanova V., J. Feliu F., Gestus H., M. Palumé, P. Boladeras V. Tesrub, S. Coduras, J. Volland, M. Emulap.

J. Burgas: Está molt de brometa vosté, ¿qué potse l' havian protegit aquella gent? No 'ns n' envihi mes de cosas d' aquestas que fan tuf. --Re-plá: Peravuy nó; si s' hi practica potse farà alguna coseta regular —P. Barceló: De tot, sols pot aprofitarse un cantar, y encare. F. Carreras: Dé vosté una amorosa y alguns cantars. —R. Ojeda: Ho buscarem. La seva "Papallona" que "rodola" (?) no acaba de fer la "volada"

Tot lo demés que no 's contesta son papers mullats.

M. B. «Roda». —Rebut import liquidació fins al número 104. Queda presa nota de aumnt.

ARTS

Guanyo d' alló mes diners
cantant lo flamench; y encara
m' han dit qu' ab un' altra cara
'n guanyaria molts mes.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Hu-quarta es un nom de dona,
u-tercera un animal;
rsa-quarta es una mida
una ópera mon total.
Y perque 'm trovi tothom
sense haver de rumiar
ls diré per acabar
que hu-dos-tres es part del mon.

VICENS PADRÓS.

II.

Eyna de pescar primera,
un aliment ma segona,
mineral invers-tercera
y lo Tot un nom de dona.

M. EMULAP.

PROBLEMA

Descompondrer lo número 147 en
quatre cantitats que sumadas, restadas,
multiplicadas y divididas per tres nú-
meros diferents cada cantitat, donguin
lo mateix resultat.

M. SANSAR Y C.^a

TRENCA - CAPS

E. de Urón

Olesa

Formar ab aquestas lletras lo nom y
apellido d' una eminent actriu italiana.

SACAS.

ENDEVINALLA

Soch blanch, embrutat de negre,
sens ser criat soch puntual,
y lo jornal que jo guanyo
encara no puja un ral.
Sempre porto grans notícias,
soch ademés molt aixerit,
pero en cambi jo critico
tant al pobre com al rich.
Miro en be de tota Espanya
per donarli gran tresor;
vaija, si no m' endévinas
serás un tonto, lector.

J. TROMPETA

LOGOGRIFO NUMERIC

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9—Ciutat d' Italia.
- 7 9 4 3 2 8 6 9—Nom de dona.
- 1 4 9 6 7 8 9—Nació Europea.
- 7 3 4 3 6 9—Los reys ne portan.
- 7 9 2 9 1—Poble de Catalunya.
- 2 5 3 6—Un animal.
- 9 6 9—Nom de dona.
- 2 9—Nota musical.
- 6—Consonant.
- 4 5—Nota musical.
- 8 4 9—Passió.
- 4 5 9 2—Plassa de Barcelona.
- 1 2 3 4 9—Nom de dona.
- 2 5 3 6 3 4— » »
- 1 4 9 6 5 2 9—Nom d' una tela.
- 7 3 4 6 5 2 2 9—Poble de Catalunya.
- 1 2 3 4 5 6 7 8 3—Nom d' home.

J. BARRERA.

GEROGLIFICH

x
P
E E E
ALIBI
Q
LI

J. CASADEVALL.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

- Xarada.—*Car-pe-ta.*
- Anagrama.—*Botas-Bastó.*
- Trenca-caps.—*Calderon de la Barca.*
- Mudansa.—*Call-Coll.*
- Endevinalla.—*La pesseta.*
- Logogrifo numéric.—*Mariano.*
- Geroglífich.—*La Escala es una vila de pescadors.*

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
Preus de suscripció:

- Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 ptas.
- Cuba y Puerto Rico id. 2 „
- Extranger id. 2'50 „

NOTA—Tota reclamació podrá diri-
girse á la Administració y Redacció del
periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5.
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña.